Chemia.
1040.

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

13.

~~Philosoph: Medic. Phys: etc. Vol: Diver: 545.~~

Pgenerosph. O. 70.

785. Phys.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

דברי רזי

חרם תלת מחזות:

EBRAICUS è diuinatione W. CHR. KRIEGSMANNI

אמן בלי־שקר אכן ואמן אמן:

אשר תחתיה כאשר עליה ואשר עליה
כאשר תחתיה לעשות פלאי דבר אחד:
וכאשר כל היו מאחד בהגה אחד
וכל נולדו מן דבר אחד ההוא במערכת:
אבו שמש אמו לבנה נשאהו הוה בבטנה
אמנתו הארמה: אב־כל־מכלול כל־
העולם הוא: אילותו תמימה
אם ישוב לארמה: תפריד הארמה
מאור הק מעבה במתק:
בגדול השקל עולה כן הארץ על השמים
ותנינות יורד אל הארץ ואוסף את־אילות
העליות והתחתיות: כן יהיה־לד כבוד
כל־העולם: על־כן תברח ממך כל
חשכה: זה אילות כל־איל אל
כי תנצח את־כל־הדק ואת־כל־יצוק
תחליף: כן העולם נברא
על־כן מערכות יהיו פליאות לאשר
דרך ההוא: וכן־נקרא־לי

חרם תלת מחזות

יש־לי תלת מנות חכמת כל־העולם:

נמלא אשר דברתי על־
בעלת החמה:

HERMETIS TRISMEGISTI

PHOENICUM ÆGYPTIORUM

Sed et aliarum Gentium

MONARCHÆ CONDITORIS

sive

TABULA SMARAGDINA

à situ temerarijsq' nunc demum pristino Genio Vindicata per

WILHELMUM CHRISTOPHORUM KRIEGSMANNUM.

DEUTER: XXXIII. vers: 13. 14. 16.

Benedictum est à DOMINO *terræ ejus pretioso Coeli fructu,* Rore; *et ex abysso cubante infernè: pretioso fructu proventuum Solis; et pretioso fructu influentiæ* Lunæ: *pretioso denig' fructu terræ, uberta*

teg' ejus.

Adjectum est

Testamentum Arnoldi de Villa Nova

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

EMINENTISSIMO POTENTIS-
SIMOQVE
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO
JOHANNI PHILIPPO
ARCHI-EPISCOPO
MOGUNTINO,
SACR. ROM. IMP. PER GER-
MANIAM ARCHI-CANCELLA-
RIO PRINCIPIQUE
ELECTORI;
EPISCOPO HERBIPOLITANO,
AC FRANCIÆ ORIENTALIS
DUCI &c.
PATRONO EJULANTIUM
NATURÆ SCRUTATO-
RUM OPT. MAX.
VIVERE AC GAVDERE
POTENTISSIMÆ EMINENTIÆ
EJUS
ARCHI-EPISCOPALI
ATQVE
ELECTORALI
ET SUO, ET MAXIMI
HERMETIS,
& Divæ denique
CHEMIÆ
NOMINE

Humilimè devotus
cliens.

W. Christophorus Kriegsmann.
juvenis post Divina & Humaniaris Studia, arcanis rerum operans.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

SOrs, quâ cum iniquissimâ inde, à prisco usq; conflictata ævo est Smaragdina HERMETIS TRISMEGISTI Tabula, EMINENTISSIME ARCHIEPISCOPE PRINCEPSQUE ELECTOR, me cò tandem audentiæ adegit, ut ingenti nomine Tuo obarmatus tyro, publicè curam pereuntis suscipere instituerim. Scilicet, ut lymphis haustro è fonte extractis putredo sensim adrepere solet cum fœtore; si præsertim illapsu variorum coinquinata cæ: Sic, postquam nostrorum incuriâ majorum insigne hoc vetusti orbis monumentum invidiâ illâ nativi idiomatis limpitudine exciderat, transfusum in peregrinas Linguas, Deum immortalem! quot non graveolentibus sordibus squalere cœpit? Accedentibus, qui pro lubitu fœdarent innumeris propè interpretibus. Quorum ut aliqui Chemicarum rerum peritiâ monstrabiles extiterint, plures herclè ne mediocriter quidem in eâ quæ ab HERMETE nomen trahit Philophiâ versatos certum est. Sed & expositiones in Tabulam à cæteris, ipsiusque adeò Philosophorum Lapidis opificibus collatæ ejusmodi sunt, ut unâ atque alterâ exceptis, magis dignitatem HERMETICI nominis erodant, quàm ij hactenus valent, quibus Chemiam, TRISMEGISTI inventum, obtrectatoribus ac calumniæ prodere, quotidianum est. Quotus enim quisque cordatorum est, qui aut splendore inscriptionis, aut præconiorum magnitudine illectus, ad diligentiorum se lectionem tabulę Smaragdinæ

næ HERMETIS nostri accingit, quin, si ad tot discordes, ac non semel ineptos Commentatores fuerit detrusus, illicò resiliat, deque vanitate, de fuco, de impostura denique suspicetur? Certè plerorumq; animos, quos sinceros antè nec convitia, nec delator corrumpere poterant, interpretum Hermeticorum temeritas in deterius, ipsâ veritate plangente, nunc corrupit. Atque hinc tam immites in personam operaq; TRISMEGISTI, virorum aliquot magnorum censuræ sunt: quibus in perniciem Chemicæ Philosophiæ abusi homines nauci, maximo Arcanorum Naturę antistiti enormi nequitiâ usq; adhuc insultant. Sentiens ista hæc juvenis ego, cùm unde malo medela pararetur, nusquam invenirem, meo, quod ajunt, Marte rem aggressus, de HERMETE primum singulari libro inquirere; mox hâc provincia sic satis defunctus, Tabulam ejusdem cum cura versare occepi. Repetens ergò situ obductam, penitiusq; solito proprietatem dictionis (quam equidem, si Phœnicem HERMETEM haberet auctorem, Phœniciam fore rebar,) introspiciens, ecce mihi Smaragdus omnis Phœnicismis scintillare visus est: quibus porrò ad Ebraismum exactis, ea continuò lux undiq; coorta fuit, quæ dispulsis nebulis clarè intuendam mihi obtulerit abstrusam illam HERMETIS mentem, in quam vix è mille uni ingenii perspicacia penetrare licuit. Ita demum causa mihi pervestigata, cur plerique; contortis tabulæ verbis veluti delusi, & ipsorum met suam, & TRISMEGISTI auctoritatem tot modis iverint attritum. Genii nimirum pristini non vola non vestigium in Latina versione amplius superat; repertu quidem facile iis, qui Orientalium Linguarum expertes, hujus ductum insequi coguntur. Cùm enim ea textus Phœnicius antiquus ad verbum ex-

exprimatur, non ad sensum; vocibus Latinis incapacibus Phœnicii nexus atque ponderis existentibus, fieri profectò nequit, ut genuina verborum Trismegisti vis appareat liquidò Phœnicum dialectum non callenti. Cæterùm incommodis hinc emergentibus mederi tandem cupiens, ut voluntati complurium Hermeticæ Sapientiæ admiratorum responderem, adornavi noviter juvenilem Tabulæ ejus in pristinum idioma PHOENICIO-EBRAICUM translationem. Quâ, cùm è vestigiis Latinæ versionis verbum verbo reddens, à structura Ebræorum ac Phœnicũ adeò non aberrarem, ut potiùs, quò pertinacius Latino textui adhæsi, eò proprius ad sacri sermonis Phœniciiq; proprietatem elegantiamq; accederem; visus sum mihi omnia, certè pleraq; reperiisse verba, quæ nativa Tabulæ, peregrinis commutaviſſet simplicis ingenii vetustas. Quorum deinde ad præscriptum novam & Latinam & Germanicam versionem composui; adjecto extemporali in easdem Commentariolo. Sed hæc, & quæ antea dixi cuncta exasciato judicio Tuo, EMINENTISSIME POTENTISSIMEQUE PRINCEPS ELECTOR, humillimo animo committo. Enimverò TIBI, Principum Germaniæ nostræ facilè maximo, ter maximi quondam HERMETIS pretiosam è Smaragdo tabulam, abs me nunc depolitam sisto. TIBI inquam. Ita namq; ipse TRISMEGISTUS velle, imò jubere videbatur, ut quæ Potentissimus ipse Princeps, Germanorum parens, primariusq; conditor, summus Phœnicum Ægyptiorumq; Archi-Episcopus, Archi-Cancellarius atq; Elector Regum, Chemiæ deniq; inventor, Phœniciâ dialecto de Secretorum Naturæ maximo reliquit, si quando superato situ gratæ posteritati transcribenda forent, sulta exirent

patro-

patrocinio Potentissimi item Principis, Germaniæ Parentis, primariiq; tutoris, supremi ArchiEpiscoporum, ArchiCancellariorum atq; Electorum Imperii, & Arcanorum Naturæ quasi cujusdam Numinis; uno verbo, ederentur EMINENTISSIMO ELECTORE MOGUNTINO JOANNE PHILIPPO susceptore. Itaq; ad Electoralem illam Sedem TUAM Moguntinam ipsius HERMETIS voluntate abreptus, ne vel jussum tanti sive HOMINIS, sive DEI migrassê, vel in POTENTISSIMAM EMINENLIAM TUAM peccavisse, vel de CHEMICÆ artis salute atq; incremento parùm sollicitus fuisse videar dicarve, en TIBI Indulgentissimo bonarum Artium Patri, opusculum isthoc mole perexiguum (Smaragdum enim offero, quem pretium commendet non pondus;) demissis poplitibus Do. DICO. DEDICO. relegato omni verborũ & excusantium& deprecantiũ purpurisso. Cape illud EMINENTIS. ARCHIEPISCOPE PRINCEPSQ; ELECTOR, idq; gratiosissimo SERENISSIMI vultus TUI Lumine sic perfunde, ut augusto isthoc splendore irradiatum, malignos liventis Invidiæ oculos perstringere, ingenuis verò HERMETIS filiis faci esse valeat. VALE. DEUS TE SERVET.

Perscriptum in illustri Comitis Leiningensis Illustrissimi arce HARTEMBURG, dum ipse præessem indoli Generosissimi Comitis junioris, paternarum virtutum ex asse hæredis, mense AUGUSTO, Anni CHRISTIANI M. DC. LVII.

LECTU-

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

LECTURO S.

ECcam Tibi AMICE LEGTOR, *Tabulam Hermetis Trismegisti Smaragdinam:* quam suo merito Symbolum universi Chemicorum cœtûs dixeris ; ac Lydium lapidem, adulterinæ circa Lapidem Sapientum Philosophiæ proditorem. Miraberis, sat scio, denuò eam in publicum me obstetricante edi, toties clarorum ingeniorum curâ excusam ac recusam. Ego verò quàm suspicerem tritum illud, *manum de tabula!* dumodo doctiorum manus ad tabulam. Indignum, mecastor, ingenti illâ omnium monumentorum luce, ex quo tot miseris modis & urba & mens Hermetis fuêre contemerata, hominem inter eruditos non repertum esse, qui uni saltem periodo nativum decus asseret; quin, devolvi difficile id negotium ad juvenem, qui parum ingenio, minus judicio possit. Enimverò sexcentis ampliùs formis impressam Tabulam tuâ operâ monstrans, nisi vel semel abs Te recensitam repurgatamve ostenderis, ilicet, nihil egisse judicabere. Noli igitur juvenili meâ operâ offendi : quàm præstantium virorum curas diu frustra præstolatus, Hermeticæ Tabulæ locavi, ut Tu, qui delitiis hujusmodi caperis, haberes chemicorum opusculorum, & antiquissimum & pretiosissimum pristino nitore. Unde nitor sit iste, queris? E Phœnicio idiomate; quo ut olim ab Hermete

exarata, sic nunc à nobis redonata Tabula est. At illud, inquis, maximam partem interiit. Interiit fateor: verunt amen ita, ut in Ebraismo atque Chaldaismo hodiè adhuc vivat Scilicet hæ linguæ tam arcto consanguinitatis vinculo illi quondam junctæ fuêre, ut si à prænunciatione, ac propriis rerum aliquot nominibus discesseris, discrepantiam omnem ad elementorum figuram referre debeas. Et illa ipsa literarum figura, nonne Ebræis cum Phœniciis communis olim? Ita herclè eruditarum maximi censent. Qui igitur orationem specialiorum, ut ita loquar, rerum vocabulis vacuum, ex lege preprietatis Ebraicæ Phœniciâ literaturâ expresserit, næ is mihi veteri Phœnicum linguâ scripsisse dicetur. Talis verò oratio omninò est, quâ Tabula Hermetica perscripta: ac præterea ejusmodi, ut vestigiis Phœniciſmi in Latinâ versione conspicuis intrusa Ebraica dictio planè exæquetur. Ex his jam de nostro instituto existima LECTOR. *Cætera dixi.*

VERSIO TABULÆ SMARAGDINÆ HERMETIS,

Qualis ea vulgo Latino idiomate, è Phœnicio expressa circumfertur.

VERBA SECRETORUM HERMETIS TRISMEGISTI.

1. VERUM sine mendacio certum & verissimum.
2. Quod est inferius, est sicut quod est superius, & quod

quod est superius, est sicut quod est inferius ad perpetranda miracula rei unius.

3. Et Sicut omnes res fuerunt ab uno meditatione unius: sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re adaptatione.

4. Pater ejus est sol, mater ejus Luna, portavit illud ventus in ventre suo, nutrix ejus terra est.

5. Pater omnis thelesmi totius mundi est hic.

6. Vis ejus integra est, si versa fuerit in terram.

7. Separabis terram ab igne, subtile à spisso suaviter cum magno ingenio.

8. Ascendit à terra in cœlum, iterumque descendit in terram, & recipit vim superiorum & inferiorum: sic habebis gloriam totius mundi. Ideò fugiat à te omnis obscuritas.

9. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis: quia vincet omnem rem subtilem, omnemque solidam penetrabit.

10. Sic mundus creatus est.

11. Hinc adaptationes erunt mirabiles, quarum modus est hic.

12. Itaque vocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi.

13. Completum est quod dixi de operatione Solis.

VULGATA TABULÆ SMARAGDINÆ PARAPHRASIS.

1. VErum est, & ab omni mendacio remotum.

2. Qvodcunque inferius eſt, ſimile eſt ejus quod eſt ſuperius. Per hoc acquiruntur & perficiuntur mirabilia operis unius rei.
3. Quemadmodum etiam omnia ex uno fiunt per conſiderationem unius: Ita omnia ex uno hoc facta ſunt per conjunctionem.
4. Pater ejus eſt Sol, mater Luna, ventus in utero geſtavit, nutrix ejus eſt terra.
5. Mater omnis perfectionis.
6. Potentia ejus perfecta eſt, ſi mutatur in terram.
7. Terram ab igne ſeparato, ſubtile & tenue a groſſo & craſſo, & quidem prudenter cum modeſtiâ ac ſapientia.
8. In hoc á terra aſcendit, in cœlum hoc à terra, & à cœlo rurſus ín terram deſcendit, & potentiam ac efficaciam ſuperiorum & inferiorum recipit, hoc modo acquires gloriam totius mundi propulſabis igitur tenebras omnes & cæcitatem.
9. Hæc enim fortitudo omni alii fortitudine ac potentiæ palmam præripiens: omnia namque ſubtilia & craſſa duraque penetrare ac ſubigere poteſt.
10. Hoc mundus hic conditus eſt.
11. Et hinc conjunctiones ejus mirabiles, & effectus mirandi; cum hæc via ſit, per quam hæc mira efficiantur.
12. Et propter hoc Hermetis Triſmegiſti nomine me appellarunt: cùm habeam partes tres Sapientiæ & Philophiæ univerſi mundi.
13. Conſumatum eſt verbum meum, quod dixi de operę ſolari.

VER-

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

VERSIO LATINA TABU-
LÆ HERMETICÆ.

Phœnicy contextus proprietatum ſervâns.

DESCRIPTIO ARCANORUM HERMETIS TRISMEGISTI.

1. VEre non fictè, certò verissimèque ajo.
2. Inferiora hæc cum superioribus illis, istaque cum iis vicissim vires sociant, ut producant rem unam omnium mirificissimam.
3. Ac quemadmodum cuncta educta ex uno fuêre verbo DEI Unius: Sic omnes quoque res perpetuò ex hâc unâ re generantur dispositione Naturæ.
4. Patrem ea habet Solem, matrem Lunam: ab aëre in utero quasi gestatur, nutritur, à terrâ.
5. Causa omnis perfectionis rerum ea est per universum hoc.
6. Ad summam ipsa perfectionem virium pervenit, si redierit in humum.
7. In partes tribuito humum ignem passam, attenuans densitatem ejus re omnium suaviſſimâ.
8. Summa ascende ingenii sagacitate à terra in cœlum, indeque rursum interram descende, ac vires superiorum inferiorumque coge in unum: Sic potiere gloriâ totius mundi; atq; ita abjectæ sortis homo ampliùs non habere.
9. Isthæc jam res ipsâ fortitudine fortior existet; corpora quippe tam tenuia quàm solida penetrando subiget.
10. Atque sic quidem quæcunque mundus continet creata fuêre.

11. Hinc admiranda evadunt opera, quæ ad eundem modum instituuntur.

12. Mihi verò ideò nomen Hermetis Trismegisti impositum fuit, quòd trium mundi Sapientiæ partium Doctor deprehensus sum.

13. Hæc sunt, quæ de Chemicæ artis præstantissimo opere consignanda esse duxi.

Eigendliche Oberſetzung

Der Hermetiſchen Smaragd-Tafel ins Deutſche auß dem Phönieiſchen.

Verfassung der geheimen Künſte deß Hermes Trismegistens.

11. WArhafftig/ auſſer aller Unwarheit/ gewiß vnd warlich sage ich:

2. Die Geſchöpff hie nieden geſellen ſich zu denen dort oben/ vnd dieſe hinwiederumb zu jenen/ auf daß ſie mit gesampter Hand ein Ding herfur bringen mögen/ ſo voller Wunder ſteckt.

3. Vnd gleich wie alles auß einem durch deß einigen Schöpffers Wort entſtanden: Alſo werden auch alle Ding nunmehr auß dieſem einzigen ding/ durch anordnung der Natur gebohren.

4. Sein Vatter iſt die Sonne/ vnd ſeine Mutter der Mond: die Lufft träget es gleich als in Ihrer Bärmutter; ſeine Säugamme aber iſt die Erde.

5. Diß Ding iſt der Vrſprung aller Vollkommenheit der Sachen ſo in der Welt ſind.

6. Sei-

6. Seine Krafft ist am vollkommensten / wann es wiederumb in die Erde eingekehret ist.

7. Scheide alsdann die Erd fein von einander / so sie im Fewr gewesen / vnd mache ihre dicke je subtiler vnd subtiler durch Hülffe deß allerlieblichsten Dinges in der Welt.

8. In Summa. Steige durch grossen Verstand von der Erden gen Himmel / vnd von dannen wiederumb in die Erde / vnd bringe die Kraft der öbern vnd vntern Geschöpff zusammen / so wirst du aller Welt Herrlichkeit erlangen: Dannenhero auch kein verächtlicher Zustand mehr vmb dich sein wird.

9. Diß Ding ist allen starcken Sachen zu starck; dann es so wol die subtilste Ding überwinden / als auch die härteste vnd dichteste durchdringen kan.

10. Auff diesen Schlag ist alles geschaffen was die Welt begreifft.

11. Dannenhero können wunderſame Dinge gewircket werden / wann es auff solche Weyse angestellet wird.

12. Vnd mir hat man deßwegen den Namen Hermes Trismegistus gegeben / weil ich alle drey Theil der Weißheit dieser gantzen Welt besitze.

13. Dieß sey gesagt von dem Meisterstück der Chemischen Kunst.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

W. CHR. KRIEGSMANNI

COMMENTA-

RIOLUS INTERPRES *TABULÆ HERMETIS SMARAGDINÆ.*

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

COMMENTARIOLI INTERPRETIS TABVLÆ HERMETICÆ

CAPUT I.

Tabula Hermeti invitis quibusdam asseritur.

EX quo Chemicè scribi cœptum est, homo natus inventus nemo fuit, qui vel paria sub augusto orationis tegmine secreta propalaverit, atque Tabulâ è Smaragdo lapide *Trismegistus Hermes*. Duo tamen (quod Chemicorum querulæ hac de re voces testantur,) usum ejus minus expeditum reddidêre; interitus verborum Philosophi ore delapsorum, & interpretum, ut lenissimè dicam, licentia: quorum sicut alteri versione nostrâ *Phœnicio-Ebraicâ* consultum sic satis à nobis est; nativis Latinorum in locum repositis: ita nunc alteri *Commentariolus* hic medebitur pro viribus. Eo enim & rationem translationis nostræ reddituri sumus, & castigaturi, si quæ ab interpretibus commissa, & sensum deniq;, quem vocant, literalem sic enucleaturi, ut prudentioribus comitis instar simus, ad celsas Divæ Chemiæ arces tendentibus. Quæ lectorem meum ipso opere experiri malo, quam pluribus prædicata heic intueri. Ante omnia verò *de auctore Tabulæ* dicendum venit commentaturo mihi. Viri enim aliquot eruditissimi, nescio quâ vi compulsi, non dubitant sententiam eorum, qui Tabulam hanc in claritatem Hermetici nominis referre consenserunt, falsi

arguere, censuique gerarum canorarum adscribere, quicquid de auctore, de ævo, de repertricæ deniq; ejus traditum ab antiquis fuit: quorum equidem sive omnia sive verba recensere in præsenti non sustinemus; juben-tes tantùm, ut juxta nobiscum ij seriò expendant, quam in negotio auctorum hujus vel illius scripti notum est, doctos fovere mentem. Enimverò *de auctore uniuscujusque monumenti non nisi è testimonio eorum, quibus id compertum videtur, ad argumentum operis atq; dictionem exacta, constare* fatentur maximi eruditorum: eoque his indiciis pronunciare solent de scriptoribus omnis generis; id operam maximè dantes, ut si fieri possit, fidem potissimùm virorum ejusmodi conveniant, ad quos cujusque rei libro pertractatæ spectat. Id tunc validissimum probationis genus putant, ac digniſſimum, cui uni adsensus habeatur. Ergò jam hoc secuti *Hermetem* Tabulæ Smaragdinæ opificem statuimus, quicquid etiam aliis disseratur aut disertum fuerit; cùm, quòd præstò nobis est corona Chemicorum Philosophorum, quibus unanimi voce de *Hermete* Tabulæ hujus auctore perhibentibus, fides demi nec debet nec potest; in re quippe, Παιδείαν Chemicæ artis concernente: tum, quòd & argumentum ab ingenio *Hermetis* adeò non alienum tabula habet, ut potius alius quàm Hermetici ingenij foetus haberi nolit; & dictio *Phœnicia* Phœnicem *Trismegistum* arguit; & ipsum nominis *Trismegisti* etymon tabulam supra ævum Græcorum Latinorumque scriptorum in tantum educit, ut cùm iidem ad unum omnes intra tempora corrupti à Græcis vocabuli artentur, Tabula nostra liquidò in prisca semet integri adhuc nominis secula atque adeò annos ipsius *Hermetis* penetret. Ut taceam, traditionem

nem de tabulâ hac, seculis post diluvium, in antro propè *Hebron* à muliere *Zara* manibus cadaveris *Hermetis* exemptâ, nullâ sui parte malè se habere, si de *Abrahami* uxore *Sarâ* intelligatur: cùm tempora denati *Hermetis*, id est *Chanaani* Noachi nepotis (*vide si lubet Conjectan. nostr. ad Tacit. Germaniam*) atque *Saræ* congruant; ac locus (urbs *Hebron* à *Chanaani* sive *Hermetis* filio *Heth* exstructa, ad quam sedem fixerat *Abrahamus*,) convenientissimus rei sit; mos adhæc Phœnicum posterorum *Hermetis*, corpora demortuorum uncta cavernis sepultum abstrudendi, pulchrè concordet; & persona denique *Abrahami* in humerum Chemicorum omnium voto recepta fuerit. Summa hæc argumentorum pro *Hermete* Tabulæ Smaragdinæ auctore capita qui accuratè secum pensitaverit, pervidebit, spero, num tutius non sit, receptæ inter chemicos *de Hermete* opinioni inhærere, quàm ad lubricas dedisce conjecturas.

CAP. II.

Phœnicium idioma non Græcum tabulæ nativum esse defenditur.

DE idiomate quo perscripta Tabula est opportunum sit nunc cognoscere, postquàm de auctore ejus actum à nobis. *Græcum* illud fuisse non nulli asseverant: quos inter miror, imò indignor reperiri virum Chemicarum rerum peritiâ insignem, *H. & Ar. No. R.* **deß Löwen von Mitternacht** / ut se vocat, **G. F. vnd** *Prov.* Ille verò erudito scripto, cui inscriptionem fecit *FAMA REMISSA ad Fratres Roseæ Crucis*, anno 1616. excuso, scribere in hanc mentem voluit: **Es ist heut zu Tag gemein/ daß man** Philosophiam Hermeti-

cam

cam vnd Aristotelicam quasi contradictorias anführet: da doch nicht genuini vom Hermete mehr vorhanden als die Tabula Smaragdina, vnd ein paar dialogi, welche doch gantz mit allen illustribus sententiis in den Aristotelem gebracht seyn. &c: Es muß auch dieser Hermes natione Ægyptius seyn/da er doch Græcus vnd Rex Athenarum gewesen &c. Vnd wer wil vns bereden/daß die forma loquendi verbosa, ἀληθὲς, ἄνευ ψεύδους, πιστόν καὶ ἀληθέσατον, solle können in Linguis Oriaentalibus gefunden werden/ sonderlich in doctrinâ Magorum, welche nicht anderst als nur brevissimi loqui seyn. Hactenus vir ille doctissimus doctè; at non satis validè: Nam quod *de Hermete Athenarum rege* ait, probatione eget ut quod maximè, *perq́*, ea penitùs evertitur, quæ peculiari libro, *in Taciti Germaniam Commentarie*, de personâ *Hermetis* disseruimus; quòd videlicet is *Noachi* nepos *Chanaan* &c. ac gentis atq; literaturæ *Phœnicum* conditor extiterit. Quo quidem ipso manifestum esse videtur, monumenta ab eodem profecta, non *Græcâ* sed *Phœniciâ* linguâ signata olim fuisse. Deinde, quis Linguarum Orientalium vel paullùm gnarus tam hebeti mente est, ut continuos *Phœniciæ* dialecti idiotismos *Ebraismi* ductu per integram Tabulam uon observet? Aut, cui quæso persuadebitur, structuram verborum horum: Verum, sine mendacio, certum & virissimum, Græciam redolere, & non potius Orienti tribuendam? Certè, quei loquendi ejusmodi formæ verbosæ dicantur, Orientalibusq́; Linguis adimantur tenere nequeo: præsertim, cùm nihil æquè orientale sit atque dicere: אמן: אמן בלי־שקר אכן ואמן Neque verò quicquam est, quod *Magorũ* prætenditur *breviloquentia*. Ut maximè enim tabulam Hermeti-

meticam *Magicis* annumeremus, (quod tamen eorum pace non fecerimus, qui quid *Magia* fuerit veteribus norunt,) num ideo in tantas angustias Magos conjicie-mus, ut rei, & falsitatis & vilitatis nomine traductæ ma-gnitudinem, certitudinemque quatuor aut sex voculis ingenuos discipulos edocere nequeant? Sed quid ver-bis opus? Transferant ij, quibus Græcia heic tantope-rè amata, Tabulam è vestigiis Latinæ versionis in Græ-cum idioma; nobisq; dicant, utrum magis ideam ne-xus atq; fluxus orationis Græcanicæ inducere contex-tui possint, quàm efficere, ut stricta Germanorum ve-stis Sarmatarum more fluitet, si è panno Polonico eam vel maximè curaverint conficiendam. Tantum de idiomate.

CAPUT III.

Inscriptiones tabulæ, duoque incisa illustrantur.

JAm ad Tabulam ipsam. Dicitur ea *Smaragdina*; quod Smaragdo lapide parata; tenuisse creditur *Hermetis* verba insculpta; usitatâ Hermetis ævo ratione artes ac scientias posteritati committendi. Phœnicibus Ebræis-que absq; dubio vocata fuit, לוח ברקת *Tabula Smarag-di*; ut divinæ è lapide tabulæ apud *S. Mosen* לוחת אבנים *Tabulæ lapidum* i. e. *lapideæ* appellantur. Cæterum in-scriptio eidem hæc est: VERBA SECRETORUM HER-METIS TRISMEGISTI. Quæ prætereunda minimè; quum initio statim Genius tabulæ Phœnicius rejectâ veste Latinâ prodire nudus in publicum fatagat. Lo-quendi nimirum forma, *verba secretorum*, ex Oriente est, non è Græciâ vel Latio: eoq; Ebraismi beneficio explicanda. Vox דבר quæ notatione *verbi* item *rei*

plu-

plurimum decoris sermoni sacro ac vicinis parit, non-nunquam singulari quadam elegantiâ pro *monumentis literariis* v. g. *Epistolis publicis, libellis* &c. sumitur: Cujus rei luculentum indicium capere licet *Esth. c. IX. v. ult.* ubi *literæ regiæ de festis Purim præcipientes:* quarum mentio facta v. 29. vocantur דברי הפרים *verba Purim* i. e. Beschreibung wie es mit dem Feste Purim gehalten werden soll &c. Atque huc etiam pertinet nomen *Librorum Chronicorum* in S. Codice דברי הימים *verba dierum* i. e. monumenta ævi historiam complexa, Tag-oder Zeit-Bücher. Hinc jam mens inscriptionis Tabulæ nostræ fuerit, *Monumentum literarium &c. de Secretis &c.* Quod verò nomen *Hermetis* sic scripsimus: חרם תלת מחזות *Cherem Thlismegüsdos:* ejus rei inferiùs causas afferemus. Porrò in eleganti Ebrææ vicinarumq; Linguarum phrasi initium Hermes sumit tabulæ. Illæ namque de negotio magni momenti asseveraturæ, *particulas affirmandi* coacervant, ingeminantes ponderosum illud אמן Morem servat *Trismegistus*, & quò majorem in legente excitet ardorem, magna se prolaturum constanti istò ac severò vocum affirmativarum συναθροισμῶ (VERUM, SINE MENDACIO, CERTUM, AC VERISSIMUM,) pollicetur. Facto hoc, egregiè scribere incipit: QUOD EST INFERIUS, EST SICUT QUOD EST SUPERIUS; ET QUOD EST SUPERIUS, EST SICUT QUOD EST INTERIUS; AD PERPETRANDA MIRACULA REI UNIUS. Quæ verba altissimæ indaginis, usque adeò neglectim plerisq; interpretum habita sunt hactenus, ut non injuria ambigere possis, num quæ philosophi aliquot eximii illustrandis iis dixêre, non Naturæ potiùs quàm dictorum Hermeticorum intellectu profati sint; abusui verò eorundem altum ingemiscas. Nos ex Ebraismo paucis genuinum eorum sensum indicabi-

dicabimus. Usu hîc interdum venire animadvertimus, ut particulæ *similitudinis* indices sive *inseparabiles*, sive *separatæ* non tam *similitudinem* quam *concursum* aut *societatem* designent. Ita cùm *Achab* rex Israëlis, contra Syriæ regem in aciem processurus, è *Iosaphato* Judę rege quæreret: *Ibisne mecum ad bellandum contra Ramoth Gilead? Iosaphat* autem responderet: *Sicuttu, sic ego sicut populus tuus, sic populus meus, sicut equi tui, sic equi mei erunt 1. Reg. XXII. 4.* idem fuit, ac si dixisset: *Ego tibi, populusq; meus populo tuo, equi denique mei equis tuis aderunt socii ad dimicandum cum Syriæ rege.* Ac tales quidem phrases *Rabbini* dicunt adhiberi לקצר הלשון *abbreviandi sermonis causa*; cùm plenè ea sic efferri debeant: *Ego ero sicut tu, & tu eris sicut ego, populus meus erit sicut populus tuus, & populus tuus sicut populus meus &c.* Qualis ut sic dicam *reciprocatio* in verbis nostris Hermeticis est: Quæ hoc idiotismo Linguæ S. exposita, non nudam *similitudinem* superiorum atq; inferiorum, (ut interpretibus visum,) sed *concursum* quoq; atq; *unionem* inferunt; id quod Hermetis Filio probè notandum. Quod deinde additur: *ad perpetranda miracula rei unius*; observarí debet, *præfixum* ל *infinitivis* junctum locutiones ejusmodi *gerundio-participiales* constituere, perq; *conjunctionem* ut exponi: *Hypallagen* quoq; Ebræis illam familiarem esse, qua *concurrentibus duob⁹ substantivis, id quod epitheti loco est & adjectivè sumi debet, præcedit.* v. g. Ps. XXXVII. 2, כירק דשא *sicut viror herbæ*, i. e. *sicut herba viroris*, h. o. *sicut herba viridis.* Sic ergò in tabula verba hæc, לעשות פלאי דבר אחד hunc gignunt sensum, *ut producant rem unam omnium mirificissimam.* Judica nunc *O Fili Hermetis!* de iis, qui per *miracula rei unius* Lapidem Philosophorum aurificum indigitari volunt.

CAPUT IV.

Sequentibus quatuor inciſis lux illata.

PErgit *Hermes:* ET SICUT OMNES RES FUERUNT AB UNO MEDITATIONE UNIUS: SIC OMNES RES NATÆ FUERUNT AB HAC UNA RE ADAPTIONE. Notari hîc meretur *radicem* Ebraicam, unde vox *meditationem* ſignificans defuſa, præter *meditari* etiam eloqui denotare; ut nomen הגה ſcitè *ſermonem, verbum* reddere queas, ſignificatione in S. Literis aliquoties occurrente. Quod autem dixit Hermes, *natæ fuerunt*, multorum ingenia torſit: quippe cum capere illud non ſatis potuerint, quei omnes res natæ ab una re dicantur adaptione &c. At ſalva res eſt: *præterito* Trismegiſtus uſus eſt *præſentis* loco; ex idiotiſmo Phœnicum Ebræorumq; qui ſic loqui conſueverunt, cùm ſignificatur *non quod fuit, aut futurum eſt, ſed quod perpetuò ſit, aut fieri debet.* Voce *adaptionis* verò non niſi *operatio Naturæ* deſignatur. Scilicet *Natura* ordo eſt ac diſpoſitio i. e. מערכת *adaptatio* cauſarum: ceu mihi *Ariſtoteles* ac reliqui Philoſophi omnes largientur. Phœnicibus verò atq; Ebræis non inuſitatum fuiſſe dictionem מערכה ad ſignificandas *Naturæ operationes* adhibere vel inde quivis colligat, quòd *Rabinis* hodiè quoq; *naturales ſyderum in hæc inferiora influxus dicuntur* מזל מערכת i, e. *adaptatio* ſive *ordo atq; diſpoſitio aſtrorum.* Ex his mens Hermetis non poteſt non clariſſima evadere. Quæ ſequuntur, PATER EIUS EST SOL, MATER EIUS LUNA, PORTAVIT ILLUD VENTUS IN VENTRE SUO, NUTRIX EIUS TERRA EST, explicatione literali non egent. Tantum obſervari velim, dictione רוח h. l. *aërem* indigitari; præteritum verò *portavit* perinde atque ſuperiùs *natæ fuerunt* præ-

præsentis significatu accipiendum esse. Perperam autem *Paraphrastes* hæc, PATER OMNIS THELESMI TOTIUS MUNDI EST HIC, præcedentibus attexuit; voce *Pater* in nomen *mater* versâ. Neq; enim ad terram ea trahi debent, quum ad ens mirabile Philosophorum pertineant; quod *pater* est, אב i. e. *causa*, *origo* omnis perfectionis universi hujus. Perperam præterea pronomen *hic* pro particulâ locali habitum. Nam ex Ebræo-Phœniciaco הוא *masc.* est, ac masculino דברsubstitutum, interpretisq; incuriâ pro fœmin: *hæc* quod ?ò *res* exigebat, retentum. VIS EIUS INTERGA EST SI VERSA FUERIT IN TERRAM inquit Hermes ulterius i.e. *Virtus rei illius est* תמימה *ad summum perfectionis gradum à natura evecta, si redierit* (res) *in humum* &c. non, *si substantia ejus versa* sive *mutata fuerit in substantiam terræ*; ut quidam satis absurdè exponunt.

CAPUT V.

In septimi atque octavi incisorum sensum inquiritur.

NUnc cum *interprete vulgari* res nobis erit vel invitis. Scribit is: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SUBTILE A SPISSO, SUAVITER CUM MAGNO INGENIO. ASCENDIT A TERRA IN COELUM, ITERUMQUE DESCENDIT IN TERRAM, ET RECIPIT VIM SUPERIORUM ET INFERIORUM. *Is* inquam sic scribit Equidem quidvis potius credere velim, quam fidem iis habere, qui *Hermetem* hæc locutum perhibent; usq; adeò his nihil Hermetici, nihil Philosophici, nihil denicq; aut solidi aut veri inest, Ac jure ex interprete quæsivero, à quoniam tandē *igne terram*, quâve viâ separē? quàm feliciter: item *subtili & spisso, suaviter* Oedipi acumine *separatis* ad

opus Philosophicum utar? Duram, ædepol, maximi *Hermetis* vicem! qui quum vernaculâ linguâ sapientissimè de arcanorum Naturæ summo dixerit coram orbe, interpretis nunc frigore sermoni adsuescere cogitur, cujus in eodem negotio discipulorum ejus infimum quemque & piguisset, & tæduisset olim. Sed undenam, ais, verba isthæc interpreti arrepta, si *Hermes* ea ipsi *in Phœnicio Tabulæ exemplari* non præivit? Dicam ingenuè quæ sentio: audite qui ingenui. Et *Hermes* culpa vacant, & *interpres* ejusdem. Scripserat illle: מאור עזלה דק מעבה במתק : בגדל השכל תפריד הארמה מן־הארץ על השמים &c.&c. Hic eo quo diximus modo vertit; reputans 1. vocem מאור cum *verbo* תפריד construi oportere, 2. דק esse *nomen substantivum*, 3. מ in מעבה nomine *præfigi*, 4. *præfixum* ב in במתק *adverbium*, Ebræorum idiotismo circumscribere, 5. verba בגדל השכל ad sequens incisum non pertinere, 6. denique *participiis* יורד עולה atque אוסף *præsens* ex consuetudine Linguæ S. significari. Sanè sexcenti è consultis Ebrææ Phœniciæq; dialectorum aliter vix reddiderint, rebus sic comparatis. Quo nomine interpretem criminis absolvi æquum est. Ac procul omni dubio *Hermes*, rationem eliciendi *Philosophorum Mercurii* traditurus, verba hæc diversos sensus admittentia consultò adhibuit; quò non cuivis statim in proclivi foret, pedem in arcana ejusmodi intrudere. Quicquid tamen ejus rei sit, nos, quæ nostra est tenuitas, primi, nisi prorsum fallimur, verum sermonis Hermetici sensum extricaturi sumus. *Verbum* igitur פרד propriè ejusmodi *separandi modum* notat, qui fit *discriminando* sive *disjungendo* &c. atq; ita nudo *accusativo* jungitur; quod notissimum. Deinde פאור scite voci הארמה annecti-

nectitur significatu *adjectivi*; per elegantissimum Ebraismum, quo pro *adjectivo* periphrasticè usurpatur *substantivum præcedente præpositione* מ sive מן & exponitur: *terram ex igne* i. e. *ignitam, ignem passam*, ut *Ps. XVI. 4.* נסכהם מדם *libamina eorum ex sanguine.* i. e. *sanguinea*; vel interprete vatablo, *sanguinaria* &c. Porrò dictio דק *præsens* est *participiis*, verbi דקק *comminuit subtile atq; tenue reddidit* &c. vox autem פעבר *densitatem terræ pingem* propriè significat, ut patet è *1. Reg. VII. 46.* ubi Salomonis vasa ænea fusa dicuntur האדמה במעבה *in densitate terræ* i. e. *in humo pingui atq; argillosâ* &c. Ac præfixum ב in במחק habendum pro ב העזר i. e. *Beth auxilii*, ut Rabbini vocant, quod hoc loco *causam adjuvantem* designet, cujus virtute aliquid fit. Quid verò voce פחק i. e. *suavitas, dulcedo* Hermeti appelletur, discesferè è verbis *Rabbi Salomonis* ap. CL. Buxtorf: כל מחיקת פרי קרויה דבש *Omnis dulcedo fructuum dicitur Devasch.* Expende tamen & illud, insigni Ebrææ Linguæ idiotismo *superlativum* gradum per *nomen abstractum* exprimi: quomodo jam hîc *suavitas* dicitur pro *re suavissima*; quæ qualis sit, tute rimêre. Verba deniq; בגרל השכל ad præcedens hoc incisum minimè referenda sunt; vel eam ob causam, quod insequentia *participia præsentis indicativi* vim habere nequeunt. Quantumvis enim solenne Ebræis sit, *præsens indicativi* per *participia* significare: quæ tamen ratio hujus nostræ locutionis est, *pronomen* participiorum primo adjiciendum erat, ut *tertiâ personâ* illud cum reliquis sumi opotere constaret. Ejus verò rei nihil in Phœnicio contextu conspicuum fuisse, indicio est defectus *pronominis* in Latinâ versione. Unde fit, ut *participia* consueto valore ad artificem operis Hermetici ac-

commodemus, non ad materiam. Quâ ex causa nunc illud quoque est, quod verba hæc, *in magnitudine ingenii* alteri periodo vindicanda ducamus. Ut sensus tandemis emergat: *Discriminabis humum ignem passam, subtilians, ut sic loquar, pinguem ejus densitatem beneficio rei omnium suavissimæ. Ingenii sagacitate ascendens à terra in cœlum, iterumq; descendens in terram, ac virtutes superiorum atque inferiorum coadunans*; SIC HABEBIS GLORIAM TOTIUS MUNDI. Et hæc verba in posterius hoc incisum locari debent; si non vocibus, at sensu. Est namq; integra periodus (*Ingenii sagicitate ascendens* &c.) rerum de quibus verba ab Hermete facta quasi summa quædam, semel omnia quæ antecessêre complectens, & hoc vult: *Si ingenio ascenderis* &c. *habiturum te omnia scito quæ expetas.* Cave ergò verba ist hæc putes novarum Tibi operationum necessitatem, quarum in præcedentibus mentio facta nulla, imponere. Atq; hæc de his Tibi habeto.

CAP. VI.

De nono, decimo, & undecimo inciso disseritur.

SUbjungit Trismegistus: IDEO FUGIAT A TE OMNIS OBSCURITAS. *Obscuritas* h. l. idem est, quod *ignobilitas*; & *obscuri* חשכים sunt *ignobiles, & abjectæ sortis homines*: quibus opponuntur נכבדים *viri celebres ac honorati*; sic dicti à כבד *gloria*, quam vocem Hermes scitè *obscuritati* ἀντίθετην. Quod deinde dicitur: HIC EST TOTIUS FORTITUDINIS FORTITUDO FORTIS: QUIA VINCET OMNEM REM SUBTILEM OMNEMQUE SOLIDAM PENETRABIT, sic intelligendum est, *res ea, quæ ad Naturæ præscriptum à Philosopho è ma-*

ter

teria Philosophicá elicitur, est fortissima omnium, (Notus enim est Ebraismus, quando conjugatorum Synonimorumq; contignatione *superlativa* locutio effertur;) *quippe cùm tam subtilia quam solida* (יציק ut id quod è metallis fusum,) *entia subigere atq; penetrare possit.* SIC MUNDUS CREATUS EST. Quemodo? dic sodes *Trismegisti.* Dicet pro Te in gratiam discipulorum Tuorum quidam posterorum tuorum *Sanchuniathon* scriptor Phœnix antiquissimus, quiq; Philone *ap. Euseb. de præp. Evang. lib. 1. c. 9.* teste, quæ de primordiis rerum scripsit cuncta, è monumentis tuis hausit. Is ergò ap. *Eusebium lib. 1.* conditi mundi duo quædam principia materialia statuit: quorũ alterum quasi activum, πνοὴν sive πνεῦμα vocat, alterum passivũ χάος ἐρεβώδες, i.e. ex interpretatione *CL. Bocharti* (sub fin. *Tom. II. Geogr. Sacr.* *Chanaan* Phœnicio-Ebraicâ dialecto כהות ערב *caligi-nem vespertinam* &c. appellat; cui nomen etiam ἀὴρ ζοφώδης *tenebricosi aeris* dedit. Quo quidem ad *S. Mosen* ferè accedit, qui *Gen. 1.* & Spiritûs, (רוח אלהים i. e. si ex idiotismo S. lingv. juxta quorundam mentem verteris, *Spiritus vehemens &c.*) meminit, & tenebrarum super faciem abiisse. Addit verò, ἐκ τῆς ἀυλώσυμπλοκῆς τῷ πνεύματος ἐγένετο Μὼτ τοῦτο λυές φασιν ἰλὺν, οἱ δὲ ὑδατώδους μίξεως σῆψιν. i. e. *ex conversione ejus* (chaus) *cum Spiritu emersisse Mot.* (quæ dictio *CL. Bocharto* judice è Phœnicio-Ebraico מור est, significante *Materiam*, ut Arabic. מארה &c.) *quod nonnulli limum interpretantur, alij, aquosæ mixtionis putredinem.* Atque his quoque *Sanchuniathon* S. Mosi adstipulatur ajenti: Spiritum agitasse se (מרחפת i. e. ut *Arabs* nisi fallor, *Lexicographus* apud *CL. Hottingerum* Analect. diss. II. thes. 8 (b) interpretatur optimè, מרתעש מזלזל זע

פזץ *tremens, perpetuo motu & tremore agitatus &c.*) in superficie aquarum. Ex hac jam mistura videntur illi facta Πᾶσα σποερὰ κλίσεως καὶ γένεσις ὅλον, *semina creationis omnia & generatio cunctorum* &c. Redeo nunc ad Te, magne *Hermes*, de tuâ circa creationem mundi opinione inquisitum. Scripsisti in Tabula de Spiritu illo universali mundi, quem Philosophi tui suum *Mercurium* dicunt. Ille verò is ipse est, qui initio rerum seminium creaturarum è Chaûs antiqui massa te auctore, produxit adque generationem aptum reddidit. Benè igitur imò optimè ais, *mundum sic creatum esse*, i. e. omnes per hoc universum res, universalis hujus Spiritus ad specialia cujusq; entis semina accessu cœpisse. Sapienter verò progrederis: HINC ADAPTIONES ERUNT MIRABILES: QUARUM MODUS EST HIC. i. e. juxta tuam Linguam: על־כן מערכית יהיו פלאות לאשר דרך ההוא: *hinc admirandæ evadunt operationes eæ naturales,* (sive per naturam tantùm, sive etiam fiant per artis dispositiones,) *quæ ad hunc creati mundi modum instituuntur.* Ea enim mens verborum est: Quandoquidem vox *adaptiones* tam de operationibus Naturæ, ut sic dicam, merè naturalibus, quam de aliis, quæ præviâ artis dispositione per naturam fiunt, usurpari potest; futurum *erunt* verò loco præsentis ponitur, non infrequenti Ebræis more *præsens* in generalibus sententiis בלשון עתיד ut *R. Aben Esra* inquit, i. e. *sermone futuri* efferendi, ac phrasis לאשר דרך ההוא similis ejus est, quæ Gen. XXXI. 35. occurrit: דרך נשים לי *ad modum fœminarum mecum agitur &c.* Huc usq; Hermes secreta sua persecutus est.

CAP.

CAP. VII.

Reliquorum binorum inciſorum mens expoſita.

SUccedit nominis ſubſcriptio hujuſmodi: ITAQUE VOCATUS SUM HERMES TRISMEGISTUS, HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIÆ TOTIUS MUNDI. Adfluctus ea & ſaxa complures præſtanti ingenio viros allisit: quorum aliqui, quam tres Philoſophiæ partes diviſione rerum in *Animalia*, *Vigetabilia*, *ac Mineralia* metirentur, ſuſpicari cœperunt, materiam Lapidis Philoſophici è tribus iis, quæ vocant, regnis petendam filio Hermetis; auctoritate cumprimis illuſtris *Treviſanæ Comitis* abuſi cæteri, quòd particulam *Itaq;* ad præcedentia referendam exiſtimarent, nec quei confectio Lapidis Philoſophici Triſmegiſtum effecerit Hermetem, ſatis caperent in diverſas de argumento Tabulæ abierunt ſententias; conjunctas non rarò cum ingenti veritatis diſpendio. Ut autem inpoſterum Syrtes ejuſmodi evitare cultores veritatis diſcant, notent ante omnia particulam *Itaq;* in Latinâ verſione accentum in penultima habere, non in antepenultima; atq; ita è duobus componi; ex *adverb. ſimilitud.* ac *conjunct*: (quæ) reſpicere autem verbum ſubſtantivum יש, ſic enim verba Hermetica è fonte habent ובן נקרא־לי חרם תלת מחזות יש־לי תלת פנות חכמת כל־העולם: *Ellipſis* autē perelegans conjunctionis cauſalis ש ſive אשר *quòd*, intercurrit: quâ obſervatâ, jam ſenſus erit planus: *Atqueita vocatus ſum Hermes Thlismechüſtos* (Trisinegiſt.) *quòd habeam tres partes Sapientiæ totius mundi.* Cęterū de tribus illis Sapientiæ partibus è diſtinctione corporū in חי צומח ודומם ut *Rabbini* vocant, i. e. *animatum*,

vegetans ac silens sive Minerale judicandum non est: sed è *cap. 2. lib. III. Metaph. Aristotelis* collato cum *c. 6. lib. XII.* probe tenendum; Philosophiam omnem juxta numerum substantiarum in tres partes tribui. Quarum *Prima* de substantia immobili tractet, ac *Theologia* sive *Metaphysica* dicitur; *Secunda Physica* audit, inque substantia mobili corruptibili occupatur; *Tertia* denique circa substantiam mobilem incorruptibilem versans *Astrologia* vocatur

Trium harum Philosophiæ partium compos *Hermes*, cùm divinitùs iis ornatus judicaretur; revelationum supernaturalium obventu, vocari multitudini Phœnicum cœpit מחזות חרם תלת *Hermes trium revelationum*, i. e. *cui tres revelationes divinitùs contigerunt.* Quod audientes Græci, nominibus è Phoenicio in Græcum solum transplantandis ad ineptias usq; dediti, confestim manus appellationi injicerunt, eandemq; in quandam similitudinem Atticarum vocum corrumpentes, effecerunt, è *Thilismechüsdos* (quo modo absq; dubio dictiones, recedente non nihil ab Ebræâ Phœnicum pronunciatione prolatæ) ut esset τρισμέγιστος; ל pro more in P. *Græc.* verso. Reliqua è dictis quivis suopte studio conjiciet. Tandem Hermes in his desinit: COMPLETUM EST QUOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS. Sed quid dixi *Hermes*? imò *Interpres* præter ejus fortasse mentem. In antiquo nimirum Tabulæ exemplari Phœnicio extabat חמה מפעלת quod ab interprete statim versum: *de operatione Solis.* Eja verò bellam Solis operationem! Equidem haud inficior, חמה *Solis* esse vocabulum: At illud heic sic adhiberi, id verò est quod nego, Quid præter *Solem* dictione eâ disignetur, requiris è nobis? verbo dicam, *Chemica ars.*

Hujus

Hujus siquidem nomen eâdem quâ Solis orta appellatio, radice nascitur; *vide Conjectan. nostr. ad Tacit. German.* idque formâ vocis חמה Quid mirum igitur, si interpretes de etymo *Chemiæ* parùm cogitantes, ad *Solem* dilapsi sint? Cùm rectius vertissent: *Absoluta sunt quæ dicenda mihi sumpseram de opere Chemiæ.* Quomodo ut me monente interprentur filii Hermetis, è re & Doctoris, & discipulorum esse videtur. Vocem פעלה autem rectè de *præstantissimo Chemiæ opere* velut κατ' ἐξοχὴν usurpari: perinde ac Græcâ dictione *ποίησις Chemia*; vocabulo *ποιητὴ* vero *Chemici* olim, *Cl. Reinesio Var. Lect. l. 11. c. 5. teste* designati. &c.

CAPUT VIII.

Constituitur argumentum tabulæ.

DIxi literam Hermeticæ Tabulæ breviter: reliquum esset de iis, quæ ad ipsam rem pertinent, aliquid in medium adducere. Verùm enim verò cùm magni viri sibi ejus negotii curam deposcant, temerarius judicer, si juvenis de arduis hujusmodi disserere occepero. Fama est, de Philosophorum Lapide aurifico argentificoq; tabulam præcipere. Itaque clarissimi Chemicorum censent: Hos tamen vanitatis postulat laudatus nobis auctor *Famæ remissæ ad fratres Roscæ Crucis*, scribens: So muß auch dieselbige Tabula den Methodum Lapidis Philosophici lehren: welchem reclamirt nicht allein Paracelsus in Archidoxis, sondern es beweiset es der Text selber. Denn er saget / daß vmb dieser cognition willen er Trismegistus genannt / habens tres partes Philosophiæ wer wil aber gläuben / daß vel opificium vel cognitio lapidis mache Trismegistum, habentem tres partes Philosophiæ? Es wäre denn / daß einer von dem

Glantz

Glantz deß Goldes so gantz verblendet sey/daß er weder von GOtt noch andern Dingen etwas mehr erkennete/vnd das Gold pro summo bono achtete. Warlich die cognitio deß Menschen ist viel wichtiger als die cognitio lapidis. &c. Docet autem tabula illa de operatione Solis, & influxu Spiritus ætherei, ut verba clarè sonant. Vnd damahls Hermetis tempore ist nicht bräuchlich gewesen/ die Metallen mit den Namen der Planeten zu nennen &c. Summa, docet omnem generationem fieri ex spiritu, omnem motum & alterationem naturalem fieri per Spiritum. Est enim Spiritus prior quàm corpus. Daß also die sich Philosophos Hermeticos nennen/nicht wissen was Hermetisch ist/ vnd dessen daß sie Hermetisch nennen/nit einen Buchstaben wissen darzuthun/oder das gewiß auß Hermete zubeweisen: Ohne was einer dieses/der ander jenes närrisch gnug phantasiret. Hæc ille. Quorum arbitrium sit penes Lectorem. Nos, ne aut plus justo Tabulæ tribuamus aut gloriam argumenti ullo imminuamus modo, largimur utique, Hermeti de lapidum aurificorum argentificorum *Gebri, Lullii, Trevisani, Valentini, Paracelsi &c.* nullo expressè sermonem esse; ita quidem, ut *Garlandi* aliorumq; sententia intellexerit per *inferiora* corpus, per *superiora* animam, per *miracula rei unius*, virtutem Lapidis perfecti, per *Solem* aurum, per *Lunam* argentum, per *ventum* Mercurium per *nutricem* fermentum &c. At neuticam adsensum iis perhibemus, qui Chemicorum manibus tabulam prorsus excutiendam judicant; eò quod de Lapide aurifico &c. non tractet. Absit, eò temeritatis progrediatur filius Hermetis. Ut autem quid de argumento ejus ipsimet tandem sentiamus, Lector meus paucis habeat, secutus præclari ingenii aliquot Philosophos, ajo:

Agere

Agere tabulam Smaragdinam de VNIVERSALI PHILOSOPHORVM MERCVRIO, *qui & tenuia & solida corpora penetrando enudat, mercedem laborũ id si velis ferens, quô ne cùm ubiq; sit, sis, nusquam, alicubi esse incipiat; reliquum verò tibi sic locans, ut Tuo studio gravidus eo reditus, Te Nestoris atq; Crœsi bonis faciat abundantem: De quinta scilicet illâ quatuor elementorum essentiâ Catholicâ; ad quam hodiè in publicum veluti propellendum Náturæ imperio manus jungunt socias inferiora ac superiora, conferentibus*

Sole, IGNIS fonte, semen;
Luna, AQVÆ dominâ, Sperma;
Vento, AERIS hospite, Menstruum;
Humo, TERRÆ principe, Lac.

Per quam & herbæ florent, & animantia vitam ducunt, & mineræ tumescunt, & æthera pariunt, & Natura denique natura est. Habes, amicæ, quæ de Tabulâ judico.

CAP. IX.

Apologia studiorum nostrorum Chemicorum adversum censores.

QUod superest, non equidem dubito, varia de me scriptoq; meo variorum judicia fore; ut quisque animo livore aut vacuo aut illaqueato in me atq; studia mea erit. Ea verò tantum abest, ut reformidem, ut potiùs, quô vehementius Musas meas potitum iri prævideo, eò incitatiore gressu spatia doctrinæ hujus decurrenda mihi intelligam. Quod si nunc eorum, qui propius me norunt sint, qui ex me quærere gestant, cur juvenis ego & frequentator Academiarum, quisq; antea alio in studiorum genere versatus videar, subitò nunc mutato animo ad *Chemica* descenderim; quasq;

Aristo-

Aristoteli chartas impendere decebat, *Hermeticis*, ac nescio quibus non nugis illeverim? ij grave sibi non ducant, verba *M. Tullii* (hæc enim commodùm succurrunt,) leviter huc infl exa responsi loco ferre. *Ego fateor*, me Chemicæ Philosophiæ post Theologiam, disciplinas, ac Philologiam esse debitum. Cæteros pudeat, si qui ita Physicis interpretum aliquot Aristotelicorum ineptiis sese abdiderunt, ut nihil possint ex his neq; ad communem afferre fructum, neq; in aspectum lucemq; proferre. Me autem quid pudeat? Qui aliquot annos ita vivo, ut ab illis nullo me unquam tempore aut invidia aut calumnia abstraxerit, aut voluptas avocârit, aut deniq; somnus retardarit. (quare, quis tandem me prehendat, aut quis mihi jure succenseat, si quàntum cæteris ad suas res obeundas, quantum ad festos dies Bacchanaliorum celebrandos, quantum ad alias voluptates, & ad ipsam requiem animi ac corporis conceditur temporis, quantum alii tribuunt intempestivis conviviis, quantum deniq; aleæ, quantum pilæ, tantum mihi egomet ad Chemica studia excolenda sumpsero? Atq; hoc ideo mihi concedendum est magis, quod ex iis Aristotelica quoq; lumen atque incrementa sumit Philosophia, ac facultas ea, quæ quantacunque *Divinâ gratiâ* in me erit, nunquam proximi saluti defutura est. *Hermetem* vero, non ego diligam? non admirer? non omni laude evehendum putem? Atqui sic à summis hominibus sapientissimisq; accepimus cæteris cæterarum rerum studia & doctrinâ & præceptis & arte constare; *Hermetem naturâ ipsâ valuisse, mentis viribus excitatum, & quasi divino quodam Spiritu afflatum fuisse.* Atq; hæc quidem *Cicero* pro me cuiq; curiosorum in aurem.

MAN-

MANTISSA.

SALVE LECTOR.

Omnia inter scripta superiorum seculorum Chemica, nullum est, quod secundam ab Hermeticâ Tabulâ palmam æquè mereatur, atq; *Testamentum Arnoldi de villâ novâ*; scriptoris, si quicquam judico, reliquis longè præferendi: tum, quod omnium, me judice, acerrimè ad Smaragdum Hermetis obtutus est; tum quòd luculentiora cæteris de confectione Lapidis Philoso-phici tradit, teque, quod caput rei est, è salebrosa *destillationum, sublimationum*, & id genus aliorum anfractu, in mollem simplicis naturæ semitam reducit. Itaq; de Te benè mereri volens, nequivi usibus tuis tam præclarum, addo & carum monumentum invidere: maximè quũ deprehenderem, non cujusvis esse, *Paraphrasin* in illud eam adornare, cujus nec auctorẽ nec Arnoldũ, si revivisceret, pœniteat; multorum verò interesse scirem planam in Tabulam Smaragdinam expositionẽ (*qualem profectò Villanovani Testamentũ ex sẽ promittit*,) possidere. Quæ ergò in tui gratiam egimus, *Candide Lector*, boni consule, æternumq; ut Valeas cura.

ARNOLDI DE VILLA NOVA

TESTAMENTUM

è versione Gallici in Latinum idioma

ANDREÆ ORTELII Chemici Clariss:

LApis generatus ortusq; de terrâ, per elevationem perficitur. Aquæ potione satiatus, infra duodecim horas, ut minimum, inflatur & intumescit circumquaq; visibiliter. Post-

Postmodum in balneo positus, vel in aëroso hypocausto moderatè calido & sicco ac purificatus ab extraneo vapore, soliditatem suarum partium acquirit, extenuatusq; superfluâ humiditate fit idoneus ad contritionem. Quo facto, ex purioribus illis partibus exprimitur lac virgineum. Quod mox inde positum in ovum Philosophicum, proprio & continuato calore fovetur, ut pro pullorum exclusione. Varietate colorum suorum nudatus gaudet cum suo compare, colore tinctus instar nivis. Inde pòst absq; periculo resistit ignis violentiæ, tantisper, donec pavonis coloribus ornatus, de monumento egrediatur cum regali summaque potentiâ.

IDEM TESTAMENTUM è Paraphrasi nostrâ

LApis noster e terræ vomicis scaturiens, si igne elevetur perfectas acquirit vires. Limpidissimâ aquâ ad facietatem potus, duodecim circiter horarum spatio extumescet notabiliter. Tunc balneo Philosophorum illatus, aut hypocausto aëri pervio, moderateq; calenti ac sicco, purificabit sese ab extraneo vapore, solidita-temq; paulatim induet; atq; adeò inutili humore abacto aptus fiet conteri. Ergò jam e purioribus ejus partibus Lac virgineum premendo elice: idq; ovo Philosophico inclusum, calore suo fove jugiter, dum pullos videris exclusos. Ille verò cessante mirâ colorum varietate niveo albore nitens, compari jungi gestit. Facto hoc, citra damnum vim ignis sustinebit: ac tandem depositâ veste versicolore, de tumulo procedet regalis potentiæ ac splendoris sine termino compos.

SED HIC TERMINUS ESTO.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Chem. 1040.

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG